

שקט תעשייתי במפרץ חיפה

פליטות ממפעלי מפרץ חיפה- השוואת נתונים המפל"ס

בין השנים 2012-2013

הקדמה

סדרת הדו"חות "שקט תעשייתי" שמפרסמת עמותת אזרחים למען הסביבה היא חלק מפרוייקט "תעשייה מקיימת" שמטרתו לעודד התנהלות מקיימת של התעשייה בישראל.

הדו"ח הנוכחי מתמקד בנושא פליטות לאוויר, לשפכים, למקורות מים וליים ממפעלי מפרץ חיפה (24 מפעלים, 21 נמצאים בעיר חיפה) כפי שדווחו על ידי המפעלים למרשם הפליטות וההעברות לסביבה ([המפל"ס](#)), והוא מתבצע בשיתוף [הקואליציה לבריאות הציבור](#).

הדו"ח מסתמך על הנתונים שהתפרסמו במפל"ס לשנים 2012 ו 2013.

המפל"ס הוא מאגר מידע שמפרסם לציבור מידע על:

1. פליטות של חומרים מזהמים לסביבה (ליים, לאוויר, למים או לקרקע)
2. הזרמות של שפכים ממפעלים אל מתקני טיהור השפכים;
3. העברות של פסולת (רגילה, או מסוכנת) לסילוק או לטיפול.

הנתונים שמתפרסמים לציבור הם **נתונים שהמפעלים עצמם דיווחו למשרד להגנת הסביבה** מכוח [חוק הגנת הסביבה \(פליטות והעברות לסביבה – חובות דיווח ומרשם\)](#), [התשע"ב – 2012](#) שמחייב כל מפעל המקיים פעילות שמופיעה בתוספת השנייה לחוק בדיווח שנתי.

המטרה של דו"ח זה היא לבדוק האם חלה עליה או ירידה בכמות הפליטות **כפי שדווחו על ידי המפעלים** בשנת 2013 לעומת שנת 2012, ולבחון האם אכן יש מגמה של הפחתת פליטות כפי שמצהירות הרשויות (המשרד להגנת הסביבה ואיגוד הערים הגנת הסביבה חיפה).

תקציר הממצאים

1. בעיר חיפה נמצא המספר הכי גבוה של מדווחים למרשם הפליטות וההעברות לסביבה: 21 מדווחים בשנת 2013. שישה מהם דורגו בין עשרים המפעלים הראשונים בעלי [ההשפעה הסביבתית הגדולה](#) בין 98 המפעלים שדורגו על המשרד להגנת הסביבה בשנת 2013: בתי הזיקוק בחיפה במקום הראשון, כרמל אולפנים במקום החמישי, תחנת הכוח חיפה במקום השביעי, גדיב במקום ה-11, פז שמנים במקום ה-15 ושמן תעשיות במקום ה-16. [ראו: [רשימת המפעלים המלאה](#)]

2. מהנתונים שדווחו על ידי המפעלים עולה כי כמות החומרים המזהמים הכוללת עלתה בשנת 2013, לעומת שנת 2012 ב-8% בפליטות לאוויר, ב-4% בכמות הפסולת הלא מסוכנת, ב-29% בכמות הפסולת המסוכנת, ב-62,939% בפליטות לים, ב-75% בשפכים. לעומת זאת כמות הפליטות למקור מים (נחל הקישון) ירדה ב-9%.

3. את הנתונים האלה צריך לקרוא יחד עם נתוני [מצאי הפליטות וההעברות לסביבה](#) שהתפרסמו בתחילת החודש על ידי המשרד להגנת הסביבה. מצאי הפליטות הנ"ל מציג את כמויות החומרים המזהמים או הפסולת הנפלטים או מועברים לסביבה ממקורות שונים כמו תחבורה, תעשייה, שימושים ביתיים, מחצבות ויערות קק"ל. הנתונים מחושבים על ידי המשרד להגנת הסביבה ומוצגים בחלוקה לפי רשויות מקומיות והם אמורים להשלים את נתוני המפל"ס שכאמור, מדווחים על ידי מקורות הפליטה עצמם.

4. [ניתוח של נתוני מצאי הפליטות](#) לגבי העיר חיפה מראה כי: עיקר הפליטות של תחמוצות חנקן, תחמוצות גופירת, פחמן חד חמצני וחומרים אורגניים נדיפים בחיפה מקורו מתעשייה ולא מתחבורה. כמו כן, על נתוני מצאי הפליטות חיפה מובילה ברמת הפליטות של פחמן חד חמצני (לצד תל אביב) וברמת פליטת החומרים האורגניים הנדיפים (לצד ירושלים).

5. פליטות לאוויר

❖ מתוך 43 חומרים מזהמים שמדווחים למפל"ס על ידי כלל מפעלי מפרץ חיפה, 11 חומרים נפלטו בכמות גדולה יותר בשנת 2013 לעומת 2012 וזאת באחוזים שנעים בין 2.5% ועד 683%. יתר החומרים נפלטו בשנת 2013 בכמויות יותר קטנות לעומת שנת 2012, באחוזי ירידה שנעים בין 4% עד 10,046%. [ראו: [דיווחי מפל"ס לאוויר כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]

❖ יחד עם זאת, כמות הפליטות הכוללת של חומרים מזהמים לאוויר (מכל המפעלים ביחד) עלתה מ 3,832,737 טונות בשנת 2012 לכמות של 4,171,839 טונות בשנת 2013, עלייה של 8%. [ראו: [דיווחי מפל"ס לאוויר כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]

6. פסולת

❖ גם כמות הפסולת שנפלטה על ידי המפעלים עלתה בשנת 2013 לעומת שנת 2012: כמות הפסולת הלא מסוכנת עלתה ב-4% והסתכמה ב-341,950 טון ואילו כמות הפסולת המסוכנת עלתה ב-29% והגיעה ל-40,432 טון.

❖ עם זאת, יש עלייה באחוז הפסולת המטופלת: 36% מהפסולת המסוכנת ו-57% מהפסולת הלא מסוכנת טופלו בשנת 2013 (לעומת 32% ו-37% בהתאמה בשנת 2012). [ראו: [פסולת מסוכנת ולא מסוכנת מפעלי מפרץ חיפה 2012-2013](#)]

7. פליטות לים

❖ תחנת הכוח של חברת החשמל בחיפה היא המפעל היחיד מבין מפעלי חיפה המדווחים למפל"ס שדיווח על הזרמת שפכים ישירות לים. כמות המזהמים הכוללת שתחנת הכוח דיווחה שהזרימה לים עלתה מ 79 ק"ג בשנת 2012 לכמות של 49,785 בשנת 2013 (עלייה של 62,939%) כשעיקר העלייה הייתה בכמות הכלורידים. [ראו: [דיווחי מפל"ס לים כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]

8. פליטות למקור מים

- ❖ מתוך 30 חומרים מזהמים שמדווחים למפל"ס על פליטת שפכים למקור מים (במקרה הזה בד"כ נחל הקישון) על ידי מפעלי מפרץ חיפה (8 מפעלים), 22 חומרים נפלטו בכמות גדולה יותר בשנת 2013 לעומת 2012 וזאת באחוזים שנעים בין 3% ועד 1001%. [ראו: [דיווחי מפל"ס למקור מים כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]
- ❖ כמות הפליטות הכוללת של חומרים מזהמים שהוזרמה לנחל הקישון כפי שדווחה על ידי כל המפעלים הנ"ל ביחד ירדה מ 82,000 טונות בשנת 2012 לכמות של 75,223 טונות בשנת 2013, ירידה של 9%. [ראו: [דיווחי מפל"ס למקור מים כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]
- ❖ כל הפליטות לנחל שדווחו על ידי איגוד ערים איזור חיפה (ביוב) מכון לטיהור שופכין, נפלטו כתוצאה מתקלות, ובסה"כ 554,317 ק"ג.

9. העברות בשפכים

- ❖ מתוך 34 חומרים מזהמים שמדווחים למפל"ס על העברת שפכים (בד"כ למכון טיהור שפכים) על ידי מפעלי מפרץ חיפה, 11 חומרים הועברו בכמות גדולה יותר בשנת 2013 לעומת 2012 וזאת באחוזים שנעים בין 1.5% ועד 100%. [ראו: [דיווחי מפל"ס לשפכים כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]
- ❖ כמות החומרים המזהמים הכוללת בשפכים כפי שדווחה על ידי כל המפעלים הנ"ל ביחד עלתה מ 13,746 טונות בשנת 2012 לכמות של 24,112 טונות בשנת 2013, עלייה של 75%. [ראו: [דיווחי מפל"ס לשפכים כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]

10. פליטות מתקלות

- ❖ כמות המזהמים שדווחו על ידי המפעלים כפליטות כתוצאה מתקלות עלתה ב 300,019% בשנת 2013 (סה"כ 615,244 ק"ג) לעומת שנת 2012 (205 ק"ג).
- ❖ 554,317 ק"ג של חומרים מזהמים נפלטו למקור מים (בד"כ נחל הקישון) ו 60,927 ק"ג נפלטו לאוויר כתוצאה מתקלות בשנת 2013 (תרכובות אורגניות נדיפות למעט מתאן פחמן דו-חמצני וטולואן). בשנת 2012 רק מפעל אחד דיווח על פליטות מתקלות (תרו תעשיות רוקחות שדיווח על פליטה לאוויר של 205 ק"ג של טולואן כתוצאה של תקלה. [ראו: [דיווחי מפל"ס תקלות כלל מפעלי מפרץ חיפה- שנת 2013 בהשוואה לשנת 2012](#)]

מצ"ב

- [סיכום נתוני מצאי הפליטות והעברות לסביבה לשנת 2013](#)
- [מצגת פליטות מזהמים](#) שמפרטת את רשימת המזהמים והכמויות שלהם כפי שדווחו על ידי המפעלים בשנת 2013.
- [מצגת השוואת פליטות ממפעלים](#) המשווה בין פליטות מפעלים בשנת 2013 לעומת 2012, לפי מפעל ומפעל.
- [מצגת השוואת פליטות במפרץ חיפה](#) שמשווה בין סה"כ הפליטות של כל המפעלים ביחד בשנת 2013 לעומת 2012.

נספחים

דיווחי מפעלי מפרץ חיפה 2013:

[מפרץ חיפה פליטות לאוויר 2013 מפעלי מפרץ חיפה](#)

[מפרץ חיפה פליטות למקור מים 2013 מפעלי מפרץ חיפה](#)

[מפרץ חיפה פליטות לים 2013 מפעלי מפרץ חיפה](#)

[מפרץ חיפה העברות בשפכים 2013 מפעלי מפרץ חיפה](#)

[מפרץ חיפה פליטות מתקלות 2013 מפעלי מפרץ חיפה](#)

דיווחי מפעלי מפרץ חיפה השוואה 2012-2013:

[מפרץ חיפה סך כל העברות בשפכים השוואה 2012-2013](#)

[מפרץ חיפה סך כל הפליטות לאוויר השוואה 2012-2013](#)

[מפרץ חיפה סך כל הפליטות לים השוואה 2012-2013](#)

[מפרץ חיפה סך כל הפליטות למקור מים השוואה 2012-2013](#)